

Groepgroep Landschapsroute

In de voormalige gemeente Sevenum, die bestond uit de dorpen Sevenum, Kronenberg en Evertsoord, is op initiatief van Stichting Groengroep Sevenum een aantrekkelijke fiets- en wandelroute uitgezet. De route bestaat uit twee lussen. De eerste lus heeft een lengte van 18 km en loopt door en rondom Sevenum. Dit gedeelte van de route bestaat al sinds 1997. De tweede lus is 22 km lang en gaat door Kronenberg en Evertsoord. Dit deel is in het Floriadejaar 2012 toegevoegd.

In Kronenberg sluiten de lussen op elkaar aan.

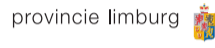
Een buitengebied waarin het goed wonen, werken en recreëren is. Daar zetten wij ons graag voor in!

Landschap Horst aan de Maas heeft diverse bijzondere themaroutes uitgestippeld in de regio. Beleef al wandelend of fietsend het boeiende cultuur- en natuurlandschap van Horst aan de Maas en ervaar zelf wat het met u doet.

Kijk voor alle routes op www.landschaphorstaandemaas.nl

Met medewerking van: Stichting Groengroep Sevenum, LVB Sevenum en Heemkunde Vereniging Sevenum.

De routestructuren worden mede mogelijk gemaakt door:

Topografische ondergrond © Topografische Dienst Kadaster, Emmen.

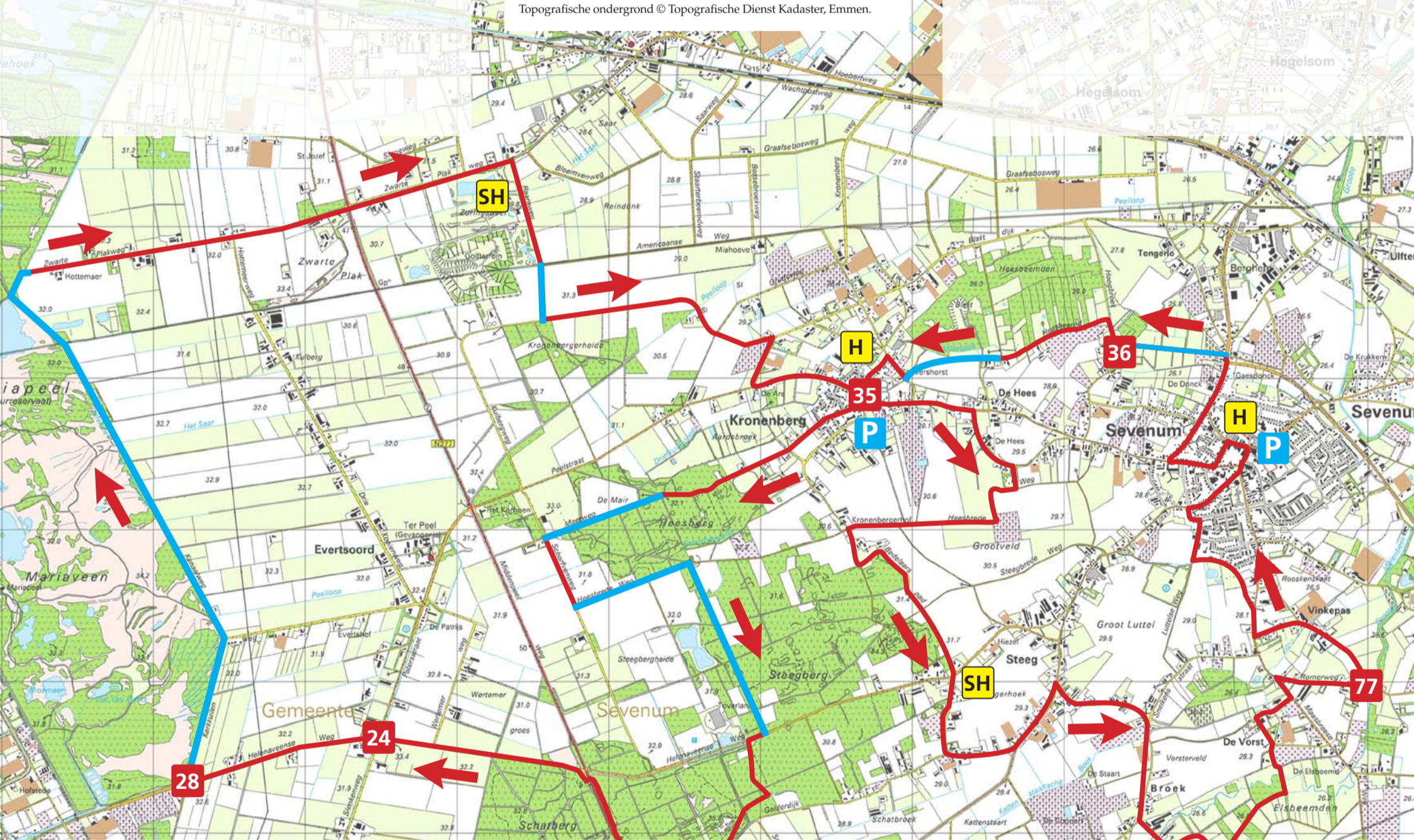
Het landschap

De opbouw van het landschap kent een lange geschiedenis. De wisselwerking tussen grondtypes en de aanwezigheid van grondwater, waterlopen en wegen heeft bepaald waar zich mensen vestigden. De mensen hebben op hun beurt het landschap om zich heen gevormd.

De Landschapsroute geeft een doorsnede weer van het Noord-Limburgse zandgrondenlandschap, het zogenaamde esdorpenlandschap. Het dorp Sevenum is zeer kenmerkend gelegen: op de grens van de hogere zandgronden, de voor akkerbouw geschikte gronden en de lagere beekdalgronden van de Grootte Molenbeek en de Blakterbeek.

Herkenbare landschapstypen zijn:

- Esgronden: Grote Veld, Luttelseveld
- Beekdalen: Blakterbeek, Molenbeek
- Stuifduinen: Steegberg, Schatberg
- Jonge heide-ontginningen: Most, Reindonk
- Hoogveen: Evertsoord
- Kampenlandschap

De Landschapsroute leidt u langs de vele projecten waar Groengroep Sevenum zich voor inzet. Verder zult u diverse soorten landschappen doorkruisen, zoals de typische oude bouwlanden en beekdalen, maar ook het heideontginnings- en hoogveenlandschap. De route wordt gekenmerkt door een grote afwisseling van wegen en paden, boerderijen, beken en plassen, bossen, recreatiemogelijkheden, vogels en andere dieren, planten, monumenten, kruisen en kapellen. Kortom, te veel om op te noemen.

Ja, Zaerum is bieëstig schoeën!

Ja, Sevenum is geweldig mooi! Wij zijn er trots op en willen u er ook graag van laten genieten.

80 Fietsrouteknooppunten

H Horeca

8 Zie tekst andere zijde

SH Seizoenshoreca

P Parkeerterrein / startpunt

Half verharde of onverharde wegen

Verharde wegen

Landschapsroute

Lus 1 Sevenum en Kronenberg 18 km
Lus 2 Kronenberg en Evertsoord 22 km

Prijs € 1,-

Groengroep Landschapsroute

LUS 1 SEVENUM

Kerk Sevenum

Kapel Den Eigen

1. Sevenum

Sevenum is van oudsher een agrarisch dorp, gelegen aan de rand van de Peel. Archeologische vondsten uit de brons- en ijzertijd wijzen op vroege bewoning. Uit opgravingen op de plaats waar de kerk staat, blijkt dat hier al een kerkje stond in de elfde eeuw. In de oudste schriftelijke bronnen wordt Sevenum 'Sevenheim' genoemd, een verwijzing naar 'huis' of 'woonplaats'. Een van de oudste huizen in het dorp was De Donck, op de plek waar nu nog een boerderij staat met deze naam.

2. Beekdallandschap

De beeklopen in het landschap (Blakterbeek, Grootte Molenbeek, Kattenstaartbeek) geven aan dat dit de nattere gebieden zijn die minder intensief in gebruik waren. Herkenbaar zijn de weilanden met veel lijnvormige landschapselementen en poelen. Een kleinschalig geheel met in de laagste delen ook broekbossen of moerasbossen (Heesbeemden, Elsbeemden).

Beekdal

3. Kronenberg

De naam van het dorp Kronenberg is afgeleid van de Cronenberghshoek, een buurtschap van enkele boerderijen dat al in 1600 werd vermeld in de archieven. De parochie Kronenberg is in 1930 gesticht, met als start de bouw van een school met onderwijzerswoning.

De karakteristieke kerk met trapgevel en de aangebouwde pastorie zijn in 1932 in gebruik genomen. De kerk is een Rijksmonument.

Kerk Kronenberg

4. Oude bouwlandenlandschap

Rond de clusters van oude boerderijen in buurtschappen en de linten boerderijen langs wegen, ontstonden de oude bouwlanden. De van oorsprong magere zandgronden zijn door eeuwenlange bemesting vruchtbaar gemaakt en opgehoogd. De grootste oude bouwlanden zijn Grote Veld en Luttelse Veld. Kleiner zijn Rouweelseveld en Vorsterveld. Met hun bolle ligging en openheid zijn dit zeer karakteristieke landschappen.

Grote Veld, met zicht op kerk van Zaerum en Kruusboeëm

5. Jonge heideontginningslandschap

Door de uitvinding van kunstmest in 1900 werd het mogelijk om nieuwe gebieden te ontginnen en in te zetten voor landbouw. Hiermee is het jonge heideontginningslandschap ontstaan, herkenbaar aan de strakke en rationele verkaveling en halfopen gebieden. Lanen, jongere bebouwing en grotere kavels vormen dit landschap. Het Most, Reindonk en de Steegbergheide zijn hier voorbeelden van.

7. Hoogveenlandschap

De Mariapeel was te nat om te ontginnen, waardoor ontginningen hier pas veel later aan de orde kwamen. Uiteindelijk is het dorp Evertsoord ontstaan, wat een typisch 'teken-tafel-landschap' heeft opgeleverd; een strak wegenpatroon met boerderijen en zeer open, rechthoekige kavels met vooral weilanden, maar later ook andere vormen van landbouw. De boerderijlinten vormen de groene assen door deze gebieden.

Mariapeel

8. Evertsoord

Het dorp Evertsoord werd gesticht in de jaren '30, tijdens de grootscheepse ontginningen van de voormalige turfgebieden in de Sevenumse Peel. Evertsoord ontleent haar naam aan de toenmalige burgemeester van Sevenum, de heer Everts. Hij zette zich volop in voor het in cultuur brengen van de woeste Peel.

Het geïsoleerd gelegen dorp bestaat voornamelijk uit boerderijen. Verder vindt u er een gemeenschapshuis en het voormalige klooster van de Paters Obladen uit 1949. Dit klooster is in 1975 omgebouwd tot gevangenis. Het complex is nu de grootste vrouwengevangenis van Nederland: de Penitentiare Inrichting Ter Peel.

LUS 2 KRONENBERG en EVERTSOORD

6. Stuifduinenlandschap

De dekzandgronden met hun zeer zandige samenstelling en stuifzandheuvelds waren ongeschikt voor de landbouw. Het waren van oorsprong onontgonnen heidegebieden, die in de 19e eeuw bijna overal beplant werden met dennenbomen. Hierdoor zijn de bossen Steegberg en Schatberg ontstaan.

In deze bossen zijn resten van de vroegere heidegebieden terug te zien in de vorm van heideveldjes en jeneverbesstruwelen. Omdat ze niet meer begraaasd worden door schapen dreigen deze gebieden langzaam dicht te groeien.

Boerderij Evertsoord

9. Peelkanaal, voorheen Defensiekanaal

Het Peelkanaal maakt onderdeel uit van de Peelraamstelling en werd Defensiekanaal genoemd vanwege haar functie als anti-tankgracht. Het kanaal werd in 1939 aangelegd. Omdat deze gracht ook tot doel had de waterhuishouding in de agrarische streek te verbeteren, was het mogelijk het kanaal in het kader van de werkverschaffing met inzet van veel werklozen te graven.

10. Kampenlandschap

In de overgangszone tussen het zeer oude landschap en de jonge gebieden zijn zogenaamde kampongingen ontstaan. Dit waren individuele ontginningen door boeren. In het veld zijn ze moeilijk herkenbaar: oudere bebouwing in een jong, open en rationeel heideontginningsgebied.

Boomgaard